

Att leva bakom muren

Israel började bygga sin så kallade säkerhetsbarriär under 2002 och den beräknas bli ca 703 kilometer lång när den är färdig. 80 % av barriären, eller muren som jag väljer att kalla den eftersom den till stora delar består av betong och taggtråd, byggs på ockuperad palestinsk mark.

I juni 2004 fastslog Internationella domstolen i Haag (International Court of Justice, ICJ) att muren på ockuperad mark är olaglig och strider mot folkkrätten. Det gäller inte Israels byggande av en mur i sig utan de 80 % som ligger utanför Gröna linjen. ICJ ansåg att murbygget bör stoppas och den palestinska befolkningen kompenseras. Israel hävdar att byggandet av muren är nödvändigt ur säkerhetssynpunkt och har fortsatt bygga drygt 200 km mur och stängsel sedan ICJ:s utlåtande 2004. När muren är färdigställd kommer 10,17 procent av Västbanken att hamna på den västra, israeliska sidan. OCHA, FN:s organ för humanitär samordning, beräknar att cirka 60 500 palestinier då kommer att bo mellan muren och den internationellt erkända gränsen mellan Israel och Västbanken, kallad Gröna linjen, eller i helt stängda områden. De måste ansöka om särskilt tillstånd för att få bo kvar på sina hemorter. ¹

Om Israel byggde en mur på sin gräns eller försedde den gränsen med checkpoints skulle säkerhetsargumentet vara lättare att acceptera. När allt kommer omkring bevakar alla länder sina gränser, av en eller annan orsak. Men Israel bygger en mur på palestinsk mark och placerar ut checkpoints mellan palestinska städer och byar.

Problemet är inte heller bara hur mycket mark som Israels murbygge tar utan var någonstans den marken ligger. Muren har dragits så att vattenkällor och bördiga jordbruksmarker har hamnat på den israeliska sidan. Tillträde till sjukhus, skolor och annan samhällsservice spärras av, familjer skiljs åt. Majoriteten av dem som tidigare arbetade inne i Israel får inte längre tillstånd. Sakta men säkert kvävs den palestinska ekonomin och människors livskvalitet försämras. ²

Israels säkerhetsargument blir än mer irrelevant när man ser på exempelvis FN:s kartor ³ hur inte bara muren - med dess omgivande infrastruktur i form av vägar, diken och utplanad mark - utan alla checkpoints, vägblockeringar, jordvallar, stängsel och andra rörelsehinder skär av palestinska naturresurser och hur de sammanfaller med vägar som bara bosättare får använda. Bosättare som bor på palestinsk mark. De drygt 450 000 bosättare som idag finns på Västbanken ökar med 5,5 % per år, vilket innebär en och en halv busslast nya bosättare varje dag. Detta är helt i strid med folkkrätten, som förbjuder en stat att flytta ut sin befolkning på ockuperat område. ⁴

All denna fakta om procent och kilometer kan verka abstrakt och vara svår att ta till sig, när man inte ser konsekvenserna på marken. Att vara här på Västbanken är att se konsekvenserna varje dag. Jag ska försöka ge en liten bild av det jag ser genom att berätta om några byar utanför Tulkarem på norra Västbanken.

Nazlat 'Isa

Nazlat 'Isa ligger längs med Gröna linjen, mellan Israels självutnämnda militära zon och dess så kallade säkerhetsbarriär, vilket gör byn till ett viktigt strategiskt område för Israel. Nazlat 'Isa är en av många palestinska byar som helt har förändrats genom byggandet av barriären, i det här området en 8 meter hög betongmur. Större delen av byn ligger på den palestinska sidan, resten på den israeliska och för att ta sig däremellan krävs tillstånd.

Hela Nazlat 'Isa låg tidigare på den israeliska sidan om muren men efter att byborna drivit ärendet till Israels Högsta domstol beslutades att muren skulle flyttas till Gröna linjen. Muren flyttades så att den nu skär rakt genom byn.

Nazlat 'Isa var tidigare ett betydande handelscentrum för både israeler och palestinier i regionen. 2003 demolerades den stora marknaden med drygt 200 affärer i byns centrum av IDF, israeliska militären, tillsammans med många bostadshus. ⁵ Där det tidigare rådde full kommers ekar idag övergivna huskroppar

¹ UNOCHAs rapport "The Humanitarian Impact on Palestinians of Israeli Settlements and other Infrastructure in the West Bank" finns på: http://www.ochaopt.org/documents/TheHumanitarianImpactOfIsraeliInfrastructureTheWestBank_full.pdf. Diakonias guide till internationell humanitär rätt i det ockuperade palestinska territoriet: <http://www.diakonia.se/sa/node.asp?node=1156>

² För mer information, se t.ex. http://www.btselem.org/Download/200512_Under_the_Guise_of_Security_Eng.pdf

³ <http://ochaonline2.un.org/Default.aspx?tabid=8535>

⁴ Genève-konventionen den 12 augusti 1949, se tex. <http://www.diakonia.se/sa/node.asp?node=1998>

⁵ För information om Nazlat 'Isa, se tex. <http://www.thejerusalemfund.org/images/forthecord.php?ID=33>, http://www.palestinagrupperna.se/PalNu04_3L.pdf, <http://www.reliefweb.int/rw/rwb.nsf/db900sid/ACOS-64D3CN?OpenDocument&emid=ACOS-635PFR>, <http://www.reliefweb.int/rw/rwb.nsf/db900sid/ACOS->

tomma. Många män har lämnat byn och de som stannat är antingen arbetslösa, försörjer sig genom ströjobb eller arbetar inom kommunen eller skolan. Dessa offentligt anställda fick ingen lön under 1 ½ års tid då Israel höll tillbaka ca 600 miljoner dollar i skatter efter att Hamas hade vunnit det palestinska valet. UNOCHA beräknar att ca 1 miljon palestinier var beroende av dessa inkomster. I kombination med västvärldens tillbakadragande av bistånd innebar det en ekonomisk katastrof för stora delar av Västbanken.⁶

Nazlat Isa med muren som delar byn. Foto: Johanna Wallin.

Vi träffar en kvinna som bor i Nazlat 'Isa med sina barn, sin make och hans släktingar. Hon är född i en by i närheten men när muren byggdes hamnade den på andra sidan. För att besöka sina släktingar behöver hon särskilt tillstånd, som hon måste skaffa i Tulkarem och som bara gäller över dagen. Med en knapp timmes resa till Tulkarem, ett tillståndsförfarande som kan ta timmar och en dryg timmes resa från Nazlat 'Isa till familjens by blir det inga långa besök. Sina bröder i en närliggande by har hon inte sett på många år eftersom hon inte får hälsa på dem medan de inte får komma till Nazlat 'Isa. En av hennes söner har precis avtjänat ett sex månader långt fängelsestraff för att ha arbetat inne i Israel utan tillstånd. Många andra män har också hamnat i fängelse för att ha försökt ta sig till sina gamla arbetsplatser inne i Israel, vilket numera är olagligt.

I Nazlat 'Isa besöker vi också Dina, en artonårig tjej som precis har slutat gymnasiet. Modern dog när Dina var bara tre år gammal och förra året avled hennes far i cancer. Dina bor nu med sin styvmor i ett hus precis bredvid muren. Hennes far ägde ett apotek som låg i anslutning till huset men det revs av israeliska militären när muren skulle byggas. Utsikten från Dinas sovrumsfönster är betongmur och taggtråd. Här inne sitter hon och studerar, för trots att hon lever under mycket svåra ekonomiska förhållanden är Dina fast besluten att studera på universitetet så att hon kan skapa sig ett bättre liv. Hon säger att hennes sätt att protestera mot ockupationen är att göra bra ifrån sig i skolan. Soldater som stått och skrikit utanför huset när Dina gjort läxorna har bara gjort henne mer motiverad. Dina säger att hon under hela skoltiden har pluggat för sin mor och far, för sin by och för alla palestinier som lider under den israeliska ockupationen. Nu har hon fått sina betyg: 99,6 av 100. Dinas resultat är de bästa i hela Palestina. Grannar, vänner, borgmästaren, guvernören, alla strömmar till Dinas hem för att gratulera henne. Dina är byns stolthet och jag är övertygad om att hennes föräldrar ler i sin himmel.

Utsikt från Dinas sovrumsfönster.
Foto: Johanna Wallin.

Dina.

Dinas hus till vänster.

[64DAW9?OpenDocument&emid=ACOS-635PFR](http://www.palsolidarity.org/main/2007/08/17/tulkarm-struggles-against-the-wall-settlements-and-israeli-chemical-factories/) och <http://www.palsolidarity.org/main/2007/08/17/tulkarm-struggles-against-the-wall-settlements-and-israeli-chemical-factories/>
6 Presentation av UNOCHA, Jerusalem juli 2007. Se tex. Utrikesdepartementets rapport *Mänskliga rättigheter på de ockuperade palestinska områdena 2006* : www.manskligarattigheter.gov.se/dynamaster/file_archive/070314/c642332a244f1e7f10e46162f47dac25/Palestinska%20omrdena_2006.pdf

På vår promenad längs med muren ser vi här och var runda hål i betongen längst ned vid marken. Där brukade barn sticka in sina armar för att ta sina vänner på andra sidan i hand. Men nu är hålen fulla med grus. Soldaterna gillade inte att barnen hade kontakt med varandra och fyllde igen hålen.

Till slut kommer vi fram till den grind som öppnas ett par gånger om dagen för att människor på ena sidan muren ska kunna ta sig till den andra. De lyckliga som har fått tillstånd, vill säga. Vår vän Samar ber med hjärtat i halsgropen att få ställa en fråga till soldaterna som vaktar grinden. En av dem tittar bort men den andre säger efter viss tvekan att han är villig att lyssna. Samar förklarar för honom hur hennes liv helt begränsas av ockupationen, hur hon inte kan få ett arbete, inte besöka sina släktingar, inte ha ett värdigt liv. ”Jag är människa precis som du”, säger hon till soldaten. ”Tycker du att det är rätt att jag och alla andra palestinier ska ha det så här?” Soldaten flackar med blicken och säger efter en stund: ”Det är inte upp till mig, jag gör bara mitt jobb. Besluten fattas ’upstairs’ av våra och era politiker.” Samar förklarar att hon är intresserad av hans åsikt, från en människa till en annan. Soldaten tvekar igen och sneglar på sin kollega som börjar bli irriterad. Så säger han: ”Jag är i tjänst nu, kanske jag kan säga vad jag tycker när jag inte bär uniform.” Han får våra visitkort och vi ber honom kontakta oss så att vi kan prata mer. Jag hoppas att han ringer.

J’bara

Området mellan Israels mur och den internationellt erkända gränsen mellan Israel och det palestinska territoriet kallas för ’sömzonen’. J’bara är ett exempel på byar som ligger i denna sömzon och som nu är isolerade från både Västbanken och Israel.

J’bara ligger nära muren och är utnämnd till en ’stängd militär zon’. De runt 200 invånarna måste ansöka om tillstånd för att få vistas i sin egen by. Varje gång de lämnar J’bara för att handla mat, söka hälsovård, uträtta ärenden, gå till skolan eller till arbetet, måste de passera en grind i muren där de visar upp sina tillstånd. Strax nedanför väntar nästa kontroll, vid J’bara checkpoint. Många i J’bara har släktingar i andra närliggande byar, som inte får besöka dem.

Varje dag kommer en äldre man gående till J’bara checkpoint för att be soldaterna att få hälsa på sin familj inne i den stängda byn. Soldaterna jag pratar med säger att de aldrig låter honom gå in i byn. Jag hoppas att det finns andra som någon gång ibland bevakas av mannens enträgna bön.

Den jordbruksmark som ligger i J’bara har till stora delar förstörts av muren och omkringliggande vägar där bara israeliska militärfordon får köra. Detta drabbar inte bara J’baras invånare utan också andra som i generationer ägt mark inne i J’bara.⁷

Jag träffar en kvinna från den israeliska organisationen Machsom Watch, Women against the Occupation and for Human Rights, som liksom vi bevakar checkpoints runt om på Västbanken. Den här kvinnan berättar för mig hur vackert J’bara var tidigare, med böljande fält och åkrar som försörjde byn. Idag är det stängt, tomt, dött. Machsom Watch-kvinnan brukar besöka Abu Hatem, en äldre man och hans fru som bor i ett hus som är avskilt från resten av byn. Soldater använder området i närheten av huset till skjutfält, men den här kvinnan har fått lov av armén att besöka det äldre paret då och då. Tillsammans äter de mat som Abu Hatems fru har lagat. Jag tänker att solidaritet inte kan bli mycket mer konkret än så.

Shufa

Byn Shufa är omgiven av bosättningen Avne Hefez och bredvid den en israelisk militärbas. Bosättningen började byggas 1994 och har expanderat successivt sedan dess.

Shufas övre och lägre del har skurits av genom att den väg som byborna anlade en gång i tiden togs över av bosättare för fyra år sedan och palestinier är sedan dess förbjudna att använda vägen, ”av säkerhetsskäl” som den israeliska arméns förklaring lyder. Därmed kan byborna inte ta sig till närliggande städer och byar utan att åka långa omvägar, genom många checkpoints. Att åka till Tulkarem tre kilometer från Shufa innebär först en halvtimmes promenad längs med bybornas gamla väg, nu tätt trafikerad av bilar och bussar från bosättningen, sedan taxi in till stan. Barn, äldre, familjer, alla måste ta sig upp och ner för vägen till fots, oavsett tid på dygnet eller hur mycket packning de bär.

Avne Hefez och militärbasen intill bosättningen är byggda på byns mark, där de tidigare odlade grödor. Shufa och andra byar runtomkring är del av vad som kallas ”Palestinas fruktkorg”, med fertil jord och naturliga vattenkällor. Nu har Shufas mest bördiga mark beslagtogs. Olivodlingarna har byborna kvar men träden

⁷ Se http://www.poica.org/editor/case_studies/Jubara%20Village%20Map-1.jpg

finns på andra sidan bosättarvägen och de får endast tillträde till marken en gång om året för att skörda. Av säkerhetsskäl.⁸

På väg till Shufa över jordvallar. Asfaltsvägen får byborna inte använda. Foto: Hayley Kemp.

Utsikt från övre Shufa: bosättningen Avne Hefez och en militärbas. Foto: Johanna Wallin.

Jamal med en av sina söner, Ahmed. Foto: Johanna Wallin.

En gång i veckan besöker vi Jamal, rektor i en pojkskola, vars stora släkt bor i övre Shufa. Från Jamals hus anar man havet långt borta i horisonten. Havet som palestinierna inte längre får besöka. I Shufa välkomnas vi alltid med öppna armar och vi sitter länge tillsammans, övar engelska genom att prata om byn, livet under ockupation, läget i världen och världens ansvar för läget i Palestina. Precis som alltid när jag pratar med palestinier om deras situation slås jag av deras styrka, deras nästintill ofattbara tålamod och värdighet i den mest ovärdiga situation. I våra diskussioner är det politiken som identifieras som problemet, inte folken. Man pratar inte om amerikaner eller israeler utan den amerikanska och israeliska regeringen. Man pratar om en framtida fred där palestinier och israeler lever sida vid sida, med en ny gemensam kultur av samexistens istället för att som nu betona olikheter mellan de båda folken och hålla dem åtskilda. Jag tänker att om min mark och mitt levebröd hade tagits ifrån mig, om jag var förbjuden att använda den väg som jag anlagt tillsammans med mina grannar, om mitt liv hade kringkurits av vägspärrar, checkpoints och godtyckliga tillståndssystem, om jag dagligen utsattes för förtryck av en ockupationsmakt som omvärlden inte brytt sig om att stoppa på 40 år, så skulle jag ha mycket svårt att visa samma förståelse och framtidstro.

Johanna Wallin, september 2007

DISCLAIMER

Jag arbetar för Sveriges Kristna Råd (SKR) som Ekumenisk Följeslagare inom Kyrkornas Världsråds Ekumeniska Följeslagarprogram i Palestina och Israel: EAPPI, (Ecumenical Accompaniment Programme in Palestine and Israel). De synpunkter/reflektioner som uttryckts här ovan är helt och hållet personliga och inte nödvändigtvis ett uttryck för vad min arbetsgivare; Sveriges Kristna Råd eller Kyrkornas Världsråd ställer sig bakom.

Om du vill publicera hela eller delar av denna artikel eller sprida den vidare, var vänlig kontakta mig; johannawallin@hotmail.com, och/eller någon av de ansvariga på Sveriges Kristna Råd; Karin Hallin (karin.hallin@skr.org) eller Johanna Wassholm (johanna.wassholm@skr.org).

⁸ För fakta om Shufa, se tex: <http://stopthewall.org/latestnews/915.shtml> eller <http://www.palsolidarity.org/main/2007/08/17/tulkarm-struggles-against-the-wall-settlements-and-israeli-chemical-factories/>